

CÁIRDE MHÚSGRAIGHE

Uachtarán: Tadhg Ó Scanaill.
Cléireach: Mícheál Ó Céilleachair.
Sparánaidhe: Síle Ní Éaluighthe.

Cumann chun Gaeilinne Mhúsgraighe do shaothré agus do bhuanú is eadh na Cáirde. Is é atá beartuighthe acu ná glan-Ghaeilinn na seana-mhuinntire do chleachtadh do ghnáthi, congnamh a thabhairt dá chéile chun eolais bheacht a chur uirthi, agus daoine eile do spriocadh chun í fhoghlaim agus a shaothré. Foillsighid "An Músgraigheach," bulletín 'na mbionn eolas agus cur-trí-chéile ar chainnt, ar fhuaimneanna, ar litríocht, agus ar sgríbhneoirí Mhúsgraighe.

Ní misde d'éinne bheith 'na dhuine des na Cáirde ach chúig sgillinge do dhíol i n-aghaidh na bliana. Faghann gach Cara an Bulletín i n-aise.

Cuirtar sintiúsaí agus gach aon leitr eile chun Cáirde Mhúsgraighe, Baile Mhúirne, Bóthar Ghort na Mara, Baile Átha Cliath.

CÚNTAS AN AIRSÍD, 1943.

Airgead do castiúchadh.		Airgead do fuaráil.	
£	s. d.	£	s. d.
Billeoga, cártaí, etc.	3 16 6	Táillí agus sintiúsaí	59 10 0
" An Músgraigheach," I.	31 12 0		
" An Músgraigheach," II.	23 19 0		
Fágtha sa sparán	0 2 6		
	£59 10 0		£59 10 0

SÍLE NÍ ÉALUIGHTHE,

Sparánaidhe.

31-xii-43.

AN

MÚSGRAIŠEAC

uim. 4 Butleicín do Cáirde mhúsgraighe. **EARNAIC, 1944.**

CUÁN.

Leac.	Leac.
1 Fuirn Sgurtha an Bhréithir	14
4 Níola an tSleagra	16
6 Áic-ainmneaca	18
10 Uoirsán Cile ó Chirl Áoda	19
13 Cluicí Leamb na Saebealtráic	22
Leiteaca	23

Saeluinn na Leabhar

Ceithe fógra leabhar acá d'áinm na Saeluinn. Is é an céad fógra acu ná na leabhair do ceapad asur do cuirtear i. Sclo nuair a bí an ceangla i réim i n-éirim. Níl aon loct oíca ro, an té a cuirtear i ro. Ac tom fáda asur a téiseam na leabhair eile, níof níof do uime beic aná-geacácaé asur é á léise, mar ní hannam bairseacaé ionta do bairseacá bairse-cuirle ar.

Ar an d'céad áis, tá ionnic maic leabhar ann do r'fhiobad fáod ac náí fóllur'eadó so uci le uéanaise. Dá b'féadad uime beic níofa náí cuirtear leir an r'fhiobim asur náí bairseacá maice, níof níofe do ioncaob á beic áise ar an leabhar. Ac ar ionnic imreann an t-geacácaé á coil féin, asur á amórfior féin, b'éiríof, ar an tuad fádam ré ra laim'fhiobim. Féac maic do ceap'ois an t'oilam Áikinson. Seactiun Céitinn féin. Do cuir fé. t'ceofu'eadó curacáin. Curacáinla an cuirp. níof. i n-inead "C'raob'haic. mar tamuis ré sur maic rin ba coil' oíoc'laonad

oo cùir ar an b'pocal. Agus oo ceap an c'tairi eom mac'stiolla Eain pocal nua 'òuin: "fáir-b'féad, propheticly false, deceitful," coir's náir t'cus fé so naib an focal "fáir" bain-im'pnead i n-am'p'n an Céitinnis. Óá mb'íad na 'f'óláirí i' ar'ne cáil féin é, bíonn t'ut amú mar 'rín ó'ca uai'p'eannca.

Cá fóro eile á'sáinn an'ran: leabair Ḡaeleumne oo 'f'st'ib 'oaimé ná naib an Ḡaeleumun acu óna n-óise. Cá curo acu-'ro so hain'oeir ar fáo. Fé mar' a'ub'air'te h'eim'ich Zimmer' fáoó: "There was much modern Irish then printed which, with the best will in the world, and making the greatest possible allowance, one cannot regard as the present-day continuation or revival of the older literary language. Modern Irish has been printed at the sight of which a Keating would have to turn in his grave. . . . People become completely Anglicised, but who have mastered the grammar and vocabulary of modern Irish as of a foreign language, write modern Irish as an Englishman often writes German, or as a German often writes French."

Agus ní há's t'ul i b'feab'ar acá an 'f'séal ó 'f'st'ib Zimmer' an méro 'rín. Cá o'p'eato r'án p'nc'ip'eac á's Ḡabáil 'oon Ḡaeleumun anoir 's'ur baog'al so loit'p'ar ar fáo i. Má' r'od'is le héimne ná'c f'ior a n-ab'rainn, léig'eat' ar an fáo 'ro oo fóit'p'is'eac ar p'áir'p'ar nuac'ta c'ápla mí ó 'rín.

"Deo' ná'c ar n-á'p'ac'ta á's b'p'ac ar p'p'ér an p'obáil r'án obair." 'r' ma'it an t'p'oluto é 'rín ar Ḡaeleumun na hain'p'p'e' feo. An t'om'p'ar'ise an t'p'ac'áil, oo c'uir' foimne 'oaimé so ma'it cun na Ḡaeleumne 'o'f'og'um' á's'ur oo 'f'st'ib'ob'ar' ar 'feab'ar i nuair a bí 'r'í 'o'f'og'um'zta acu. Ní sá'd 'oom ac' p'lar'p'ar b'e'ap'lo'i, Liam Ó Rinn, Dom'mall Ó Ma't'sáim'na, an c'tairi Ḡeap'óro Ó Nualláin á's'ur Seán Ó Caom'í oo luac'tainc. 'Da ma'it an r'ár na hu'f'og'ar' 'rín cun Ḡaeleumun na h'mur'án oo 'f'st'í. Ac' r'íú amáin na 'f'st'ib'oe'irí feo, ní hain'am' ar' meap'ar'be íad, ní ná'c ion's'ná'ob á's'ur ná'c le Ḡaeleumun a t'óg's'ad íad.

"Seob," ar'oe'ar'p'ib' 'òime, "ac' tá an ce'ap't'ib' r'á's'ar ann. Cá b'p'á's'ar na leabair ón n'Ḡaelet'ab'ce?" Táro ann, Ḡ'an d'ab'ce. Ac' ní t'air'e 'ò'ib-'rín é, ní f'e'oir'í lán-ion'ca'ob a t'ab'air'te leo. 'Óimn eap'ar'oe'ir'í ó'ca-r'án, leir, á's'ur i'f' o'ib'á'ac an t'p'eam' íad na h'eap'ar'oe'ir'í c'éar'ona. Féac' e'ac' 'oeir' an c'tairi 'o'm'p'ac' Ó 'f'ioim' na h'e'am-'f'áb' oo 'Sean'ca'p' Cléir'ce. "Deir'ead' Con'cub'ar caint' oen t'p'oro 'ro uai'p'eannca. 'Táim cun é ma'p'bea,' á's'ur b'e'ap'ar'ac' m'unc'oir' Cléir'ce so léir' an 'f'uro c'éar'ona. Ac' ar'om'p'is'm Ḡ'ur teip' ar' an m'ir'ne'ac' á's'am ar' an b'p'oim'nc' 'rín. á's'ur Ḡ'ur r'e'p'ob'ar' 'cun é ma'p'ar'ac' 'no' cun a ma'p'bea.' . . . á's'ur tá an nóca 'ro le léir'ce i 'o'cor'ac' "Cl'oda S'Sáil'." 'Ar' ma'ite le r'ca'ar'oe'ar' ar' an Ḡeap'ar'ac' ní 'b'e'ap'ar'ac' áon a'p'nú' ar' Ḡ'ham'ar'ac'is. 'r'íú, an u'f'og'ar' r'án leab'ar' 'ro. 'Ná'c' mar' a c'eile é 'rín á's'ur ar'omáil Ḡ'ur 'òim' na Ḡ'm'ar'p'í a'p'ur'ise ar' leab'ar'ob' ná r'ur'. an nóca 'rín ó'ca. 'á's'ur i n-éap'm'ur' na h'eap'ar'oe'ir'í'ac'ta, 'oo bí' á'ro-u'p'ar'm' r'íam' á's' an n'Ḡaelet'geoir' 'oon "feap'ar' léir'ceimn." á's'ur 'oon leac'-f'ocal a

bíonn áise. Ní c'uir'ean'n' fé Ḡ'ur áise féin acá an focal so léir'. Óá b'eap'is'ob' 'rín' bíonn fé ac' íap'iar'ob' á'p'ur'e a 'b'e'annam' ar' Ḡaeleumun na leab'ar' á's'ur ac' c'uir' n'u'Ḡ'la'ca Ḡ'ham'ar'ac'ise na leab'ar' i b'p'e'ro'ib' ar' a caint'ic féin, óá ní'c'it'ce íad na r'íu'Ḡ'la'ca r'án.

Ní'or' Ḡ'eil' an c'tairi p'eo'ar'í' 'oon u'p'ar'm' 'rín i n-áon ó'or', á's'ur oo máin fé 'óimn ar' n'Ḡaeleumun féin, caint'ic na 'roaim'e, Ḡ'an r'p'leac'ob'ar' p'ior' t'p'heac' mar' a t'ás'áinn r'í ó b'eal na 'roaim'e, Ḡ'an r'p'leac'ob'ar' 'ro'oon' feap'ar' léir'ceimn. Ac' tá an fáob' 'ro r'a 'f'séal, Ḡ'ur má'ic' ná'c p'ior' oo 'òime con'ur' ar'oe'ar'p'ar'ac' na 'f'ean-'oaim'e an 'f'uro o'p'ic'eann oo féin a fáob'. C'a'it'p'ar' fé b'eit' i meap'is na 'f'ean-'oaim'e á's'ur i 'sc'om'luac'ar'í leo cun c'it'ic na caint'ic' oo b'eit' áise. 'É 'rín, ná b'eit' á's' p'ior-'c'eir'p'ic'áin. Má'ar' á's' b'p'ac' ar' a c'uir'ic'e a bíonn r'e, be'ro c'iar' ar'í. 'r' 'o'd'ca Ḡ'ur ma'p' 'rín a bí an 'f'séal á's' an á'c'air' p'eo'ar'í' féin t'ar' éir' oo a 'ò'ic'á'is féin f'á's'ainc. 'Óá' b'p'ran'ac' fé r'a b'air'e ní r'f'st'ib'ob'ar'ac' fé "an t'p'ro'e Ḡ'aoit'ce" á's'ur "á's' t'óg's'ac' an c'uir'ce," á's'ur ná ní'ce eile Ḡ'ur 'òime'ac'ob' t'ás'air'te 'ó'ob' r'a "h'áir'Ḡ'ar'ise'ac'."

Ón méro acá r'ar'oe'ce, c'uir'f'ar' ná'c fó'lá'ir' oo 'òime an méro a léir'geann. fé oo me'ar'ac'tainc i mí's na r'oe'á's' Ḡaeleumne acá á's' na 'f'ean-'oaim'e r'ap'ra n'Ḡ'ar'ob'ar' fé len' áir' é. Síne' c'uir' so r'op'ar'ob'ar' i m'bu'le'ct'ic na h'o'ol'as "ná'c u'p'ur'te 'o' áon t'p'eam' 'oaim'e a bíonn r'á'ice oo Ḡ'ar'at' i leab'ar'ob' Ḡaeleumne b'eit' r'ar'p' ar' fáo ó' p'rio'c' Ḡaeleumun. Ní hain'am'ar'ac' acá áon t'p'roc'-meap' ar' leab'ar'ob' á's' na c'a'it'p'oe ná áon f'uac' oo leab'ar'ob' acu. Ní feap'ar' leo mí' b'eit' á'ar' a ná leab'ar' ma'it. Ac' 'oeir'ic'm' á'p'ur'í'c' ná'c m'ó'ir' oo 'òime b'eit' ar' a ion'Ḡ'ain i 'sc'om'mu'obe á's'ur é á's' léir'ce na leab'ar'. Ní heol 'oom ac' áon leab'ar' amáin ó h'áir'Ḡ'ar'ise so b'p'uil an c'aint'ic ann b'eit'ac' mar' 'o'ob' áir' leir' an u'f'og'ar' i b'eit'. 'r' é leab'ar' é 'rín na "S'Séal mo b'e'ac'a" 'o'm'mall' 'óam' t'í' c'e'ileac'air'.

an fear eap'ar'.

COMAIRLE AN TSASAIRT

O'Fuaruigeasair o' bair asur o' dhan ceir 140 fein nu ca raib a uairill. "Eireannais ir ead rionn," ar riao fan, "asur ta ar uairir ar an Roinn sun so bfaismir coirad an uiaec raeair oo Sealil Oia o' mairicir." "Ca e bui uairuim ar ar noite-na?" arfa n na cairac. "Deite do'na baiba iriad bui noite-re, fan oe do'naec acu eadru leo fein na le neinne eile," ar riao. "Cairbean uairin miorbairic eigm o' nbur n'Oia-ra," arfan ni. "Lar an Lampa ro le nbur n-anat, fan ceine fan Larair, nu imreoir an-bat oraid an an ladarir seo." Sgarit dhan a anai fen Lampa, asur oo lar fe Laitreac.

Fuar bean an ni bar an oirde rin, asur o'larir an ni ar dhan i coisane on mbair. Do suno dhan of cionn an cuirp, asur ladirac o' eirig an bean a bi marb. Do glac an ni asur a bean asur a mairicir so leir an eirebeam, asur oo bairreac ar an ladarir rin 140.

(Cuirle te ceac)

sean breactnac.

COMAIRLE AN TSASAIRT.

Sasair a cuair ar glaoac ola ircoirde. Ar a fise abaille oo, oo leim ceairir pobairde amac rionnir cum e pobail. Uairir fe leo so brea raeair feir na raib don ahriseac aise ac so raeairac fe comairle mar uoir. Seo mar oo labair fe leo.

Comairle beirim uoir so raeairac om eiride, a sarra na nshom mibearac. O, raeair o' bur loc fearta a r' o' bui n-ole, asur leairid oon raeair naomra. Cummigr so rion ir so nairuiraec eirideac ar am an shim oo deairir nuair a seallam an ceann bionn an colaim boct fan meairir bi raeair so ceann raeair-rheair.

Cummigr ahrir ar beairac bui mbairir ir ar la beirte an oirmain bhaonais. Nuair a eioctro mac de ir a coirte lena raob, cum rionna so leir o' eirreac. Surro fe amuis ar nairuim an-oirie, beir anruo a curu ahriseal raob leir. Beir a leabair aise na lairir asur labairra fe so nairu, as eadairic bheirceamair ar an seime uairina.

COMAIRLE AN TSASAIRT

Cioctro amear ar raob a lam deair maigean na scrob nleirgead. Jac anam o' mbeir raeir o' coirte mhe de So flaitir a deairro lea 140. Cioctro do'naid uairceair ir raeac, uairceair asur riuas eiraeac, asur beairro riao leo rior so nhrream, rionnir. Jac anam oon burin a uairrair.

raeair o' c'ir eirail riar asur riam, luac caea asur riam eirream. O' mairgeair i nleio, ir ar nor luirne ceo oo cuirreac a' raeair o' scire 140. Cuirreac an mair, beir coirte asur cuic as imreac na uairceir eiraeac. mo eirae asur mo car, ir mair a bionn so clac, fe coirte na nhrira uairra.

O' Seair O' Muirceairin, raerac na raece, beal dea 'n raerac, a raeair an e-airan ro. Ta fe i seir ceana as Seair O' Caom, "An Sgar, raeira, 1926. Ni beir Seair ca uairir fe fein e. Ni ac mion-uairreac anro r' anruo rior an uairceir imreac. Ni cuirrim rior anro i n-don con e ac so buil ceirce asur ar leirreoir "An mairrair". Srae an ceirce. An buil an e-airan so mairan anro asairn? ma ta, caob an bairc ac aise le harran eile so nsham an rseal ceairna leir. Ta nior mo na don imreac amair ar an amair eile seo, asur a beairraim orca so leir so buirto baec. ac na uair raib, ba uairra a raob na riu ionna ac ruaruira ar amair Seairrair.

Fuar an Athair Shan O' Cuiv an imreac seo o' raeair O' Cuil, na mairi, Cuir a'ra.

raerac beirim uoir fan ceair om eiride, a sarra an shim eairac. Scopair bui loc asur leirir bui n-ole, asur beirid an col uairraec. raerac mar acair as eiraeac Jac la, asur raeair uairra (?) deairra. raerac bui bpower i mbair na nshail, asur ir raeair riu riam Seairrair.

raeracir oir nu ar mior uairin oir. O' mair ar luac an deairra. An cummigr boct so raib raeair na scopra, asur na beirid an col uairraec?

* 510 140 na uairreacair ir mo. L. 9 ruaruira; ro bhaonais: 16 bheirrair: 43 so nhrream raeir: 27 luirne an ceo.

COMHAIRLE AN tSASAIRI

So bfuil ceme san rpor i nifreann doct
So scuifpar ann sae coic a' d'aoirpar,
An te' b'ruofar an' dooc' na scoinnib san looc
San r'oilung' na b'ruire fein e.

ASUR f'edairi a'ruir bearta asur baoir,
La ch'innisite an t'raofan b'raonais.
Ciofrio Mac De' asur a coirce lena taob
San r'inn-na so leir o' eircead.
San r'ope fe amuis ar m'aoilinn a' ch'uir
So f'iochmar ra' ch'oir cearta.
Deir a' leabair aise' na laim asur leifrio e' so na'ro,
As' eadairce c'ntar ar al' eba.

ASUR ciofrio doctair so soinnreac fuar
Deamain asur a' r'ua's s'learta.
ASUR beairio r'ao r'ior so nifreann doct (?)
Sae anam ar' o'ruim a' d'aoirpar.
Sufrio r'ao so' bo's beoiri o'na r'ior
ASUR soirfio r'ao so' doct eircead.
Sceairio r'ao an'rao ar' beairi na noal
Sealao' so' eadairce' o'na' r'ao'rao.

ASUR ciofrio anoeat so beannisite an bean,
Si' annir na' ceirab' naomca i.
I' sae anam oo' beir' r'ao' o' b'riteam' na naom'
So' flaitir' san' ceim' beairio.
Ni' don' n'ra' eairce' i' r'ieire, o'ar' liam,
Na' an' banairca' bu' m'ao'rao.
Oo'-Seoba' r' ann'rao' a'icne' na' r'ail
On' leamb' so' ceus' r'as' a' cl'eb' oo.

Fuarar fein an meir geo o' Oiaruuro O' Chrimin, Leaca. Dan:

Cuinnis' a'ruir ar' bearta' r' ar' baoir,
Ar' cleara' asur' b'ri' an' t'raofan,
So' doctoir' Mac-De' i' a' coirce' lena' taob
Cun' r'inn-na' so' leir' a' eircead.
San' r'ope fe' amuis' ar' m'aoilinn' an' ch'uir
So' f'iochmar' n'ra' ch'oir' cearta:
A' leabair' aise' na' laim' asur' leifrio fe' so' na'ro
C'ntar' ar' al' eba.

Ni' o'ion' o'aim' an'rao' coirce' na' ch'uir,
Ioctro' a' b'ruil' r'ao'ca' (?)
Lairio' an' r'ep'ir' an' r'annaisce' t'rean,
An' ealain' so' leir' r'ueairio.

COMHAIRLE AN tSASAIRI

Ar' m'uirisic' na noial' b'ruir' an' s'iam,
Cun' la'ra' na' b'rian' a' eircead.
Mo' eircead' asur' mo' eair' i' r'ann' a' e' cl'ac,
Coirce' na' n'ra'ra' a' r'ao'rao.

Ciofrio annair so' soinnreac fuar
Deamain so' uad'-s'learta.
Sufrio r'ao so' bo's' beoiri' o'na' r'ior,
ASUR soirfio r'ao so' doct eircead.
Sceairio r'ao so' o'air' ar' beairi' na' noal,
Cun' ealain' a' eadairce' a' r'ao'rao.

Ciofrio anoeat so beannisite an bean:
Si' annir na' ceirab' naomca i.
Sae anam a' r'asair' r'ao' o' b'riteam' na' naom'
So' flaitir' san' ceim' beairio.
Ni' don' n'ra' eairce' i' r'ieire, o'ar' liam,
Na' an' banairca' bu' m'ao'rao.
So' b'ruil' a'icne' r'ior' a'icne' na' r'ail
On' leamb' so' ceus' r'as' a' cl'eb' oo.

Seab, a' leifceoiri, cao'e bui' mbreic' ar' an' r'ead?

SEAN UA' CROMHIN.

Coircead' an' m'uirce' geo i' b'raime' an' lae' i' bealcaim' 29, 1926. An
e'adair' Sean' O' Lomra'is' a' fuair' i' o' b'raon'is' o' m'eoilinn' cl'eb'rae' r'asair'
i' m'baile' an' t'p'ice'rae'is'.

COMHAIRLE BEIRIM' OIB' SAN' CEALIS' OM' E'RO'RO,
A' s'ar'ra' an' s'innisil' eucra'is'.
Sealao' bearta' o'e' n' o'ic' a' a' le' r'eo'rao' o' b'eri' loc,
ASUR' leannao' r'o' an' e'oir' b'rae's' naomca:
F'ea'rao' eair' e'ruil' a' n' m'rae'is' n'ra'ra'is' m'rao,
I'rao' com' asur' r'anna' eirceam'.
O' m'rae'rao'rao' lea' fe' m'ar' le'oirce' o'e' n' s'ceo,
A' r' e' r'ao' sa' b'rae'rao' as' o'ra'rao.
Ciofrio' Mac' De' a' r' s'ar'ra' le' na' e'ao' b'
Cun' liomra' na' b'rian' o' eircead.

Sufrio' annair' ar' m'aoilinn' an' ch'uir
i' b'raime' na' ch'oirce' ceirca.
Deir' a' leabair' aise' na' laim'
ASUR' Slao'rao' so' na'ro
Ar' r'io'ce' a'com' asur' e'ba.
Ciofrio' doctair' so' soinnreac' fuar,
I'rao' o'adair' asur' beamain' an' t'raofan' r'eo.
ASUR' r'asair' lea' r'ior' so' h'ir'rao' n'rae'
Sae' anam' na' noilinn' a' o'ra'rao.
Ciofrio' anoeat' so' beannisite' na' m'rae'is',
'Si' b'annis' na' ceirab' naomca,
AS' a'icne' an' b'ruinn' na' ceirab' a' o'ra' r'ail
Ni' b'rae'rao' i' s'ceir' i' r'ieire, o'ar' liam,
ASUR' so' b'ruil' r'ao' a'icne' na' r'ail
On' leamb' so' ceus' r'as' a' cl'eb' oo.

βεαδ. com luac' ir' bi' na socrab'—an' fauro ir' bi' re. . . O' apous
 je an' fear a' bi' ar' lai'—cos' fe. 140 ir' luca' de' vaosal' too ann—
 ir' luca' an' vaosal' a' beir' o' an' ann. 141 Sine' an' dume uasal' a
 bi' me' fein agus fear an' ahus' d' lores—d' bi' agam fein agur
 as fear an' ahus' d' lores. . . maron le—i' ocaob. . . con-tar-cean
 mait leir. 'Oo luorcan' cu' ran ann—can' cu' luorcan. 145 com
 d'auisgan' rin—gan. 146 com hamawanta' rin—hamawantcanail.
 147 ep' an' cata—lar' (na' pal'ic) an' cata. 148 bi' an' cait' so
 huac' d' arac—b' uac' d' arac' an' cait' a' bi' o' rca. linc'i—lini'. poluite
 —fuitete. 149 ni fallai' d' auisgan' a' b' uatimio' d' s' ple' leo' ac'
 'da' e' arhan' epe'—ni le fallai' d' auisgan' a' d' uatimio' d' s' ple' leo' ac'
 agur' e' i' pioc' miomn' vo' f' alpar' d' fe' o' c' ar'—ar' ci' mionn' a' f' alpar'
 i' ocaob' uilcear'. 151 uume e' isin' ab' a' itno' do'—uume e' isin'
 a' itno' do'. Ceir' a' ir' fa' gal' amac'—cui' h' n' eam. 152 cum an' uirce
 to' taorcan' uaca—cum so' p' e' ad' an' t' uirce. don' no' p' mac'—an
 iomao' r' macca. r' p' e' ac' d' e' aris' teime—r'. 'oe' teime d' e' aris' fe'
 deim an' baile—an' baile' moir'. 153 r' p' h' m' co'—r' p' h' m' co' e' ac'.
 45 comme le' b' i' ut' eile—45 f' e' t' e' ar' m' le. to' can' u' e'—co' e' (na' baic,
 na' puob' ar). 154 an' mber' me' moir' fear' ar'—an' mber' moir' ar'
 moir' fear' ar' agam? C' ar' e' an' r' a' s' ar' na' c' r' i' ni' r' i' ?—C' ar' e' an' r' a' s' ar'
 i' ar' na' c' r' i' ni' r' i' ? 155 an' i' o' m' ar' ca' s' ar'—s' ar'. i' m' e' ar' m' i' vo' f' i' o'
 na' hois' e'—o' i' r' e' am' ac' na' d' al' ca. ar' s' no' na' hois' e' a' d' e' ar' m'.
 So' r' m' i' o' r' s' ac' e' na' i' m'—So' r' m' i' o' r' m' i' r' s' ac' e' na' i' m'. 157 ceina' u' i' g' e'
 ceina' u' i' g' e'. com' au' i'—com' m' o' a' o' r'. l' u' m' e' ac'—l' a' m' a' d' . p' a' r' i' g' e'
 f' o' l' u' i' t' e'—c' u' r' o' a' i' t' e' na' fe' t' a' l' a' n' . C' a' i' t' e' a' i' g' e' l' e . . .—c' a' b' a' i' r' a' i' g' e'
 too' Do' c' ar' so' hob' a' n'—o' i' o' m' p' u' i' s' . 159 i' o' m' p' u' o'—i' o' m' p' a' i' l' .
 na' d' a' n' r' e' a' d' fe' p' i' c' e' neomac' oe' i' f' i' o' r' i' g' i' t' e'—na' co' s' t' a' d' fe' p' i' c' e'
 neomac' u' a' r' o'. 162 i' m' b' i' a' n' c' a' na' s' o' l' c' a' n'—i' r' a' m' i' t' i' na' s' o' l' c' a' .
 163 S' a' m' i' u' i' g' e' a' n' n' fe' a' n' a'—S' i' e' a' n' n' m' a' i' r' u' o' m'—f' e' a' c' a' n' n' fe'. 164 r' a' n'
 a' i' c' ar' s' a' i' d' an' l' a' c' h' i' o' r' i' o'—S' u' r' s' a' i' d'. 165 f' a' i' m' n' e' f' e' o' r' o' agur' ceann'
 ceir' ba' i' r' i' leir—ceann' a' n' a'—d' a' o' i' r'. 166 ce' leir' d' a' c' o' r' a' n' a' i' t'—ce'
 na' c' r' i' o' b' l' o' r' o' e' a' i' g' n' e'—c' o' i' r' c' a' n' c' r' i' o' b' l' o' r' o' a' i' g' n' e'. 168 C' a' i' r' e' p' e' a' r'
 e' u' e' i' t' e' d' e' a' n' c' a' o' o' m' f' a' d' a' i' s' so' f' a' s' a' i' d' d' a' i' s' l' e' f' e' a' r' a' n' n'—
 c' a' i' r' e' p' e' a' r' e' u' e' d' e' a' n' a' m' m' o' i' r' (f' a' d' a') a' d' o' c' a' i' n' so' m' b' e' r' o' r' u' i' s' e' to' d' a'
 m' i' l' e' f' e' a' r' a' n' n'. 172 d' a' s' c' o' r' p' u' i' g' e' a' n' n' so' b' t' e' r' c' i' r' i' an' b' h' a' c'—d' a'
 S' c' a' r' t' i' f' a' c' o' r' i' o' r' o' c' u' n' s' o' 173 S' i' i' o' s' a' d' b' e' a' s' s' i' m' n'—S' a' c' i' e'
 f' e' a' d'. 174 d' i' p' a' c' a' n' s' a' i' n' e' ar' a' d' e' a' t'—na' c' u' n' c' a' n' o' r'. 175 f' u' i' t'
 c' r' i' o' m' u' n' t' e'—j' e' o' r' o' b' e'. 176 m' e' r' o' p' e' i' t' e' a' c'—m' e' r' o' p' e' a' c'. 177
 S' o' l' c' a' n' t' e' so' m' o' r'—so' h' o' l' e'. 179 C' a' i' r' e' a' m' a' i' r' a' m' i' an' an' m' e' r' o' r' i' n'
 'oe'—c' a' i' r' e' a' m' a' i' r' a' n' s' a' n' m' a' i' t' . n' e' o' r' p' a' n' a' i' l'—n' e' o' r' p' a' n' a' i' c' a'. n' u' a' i' r' a' i'
 b' e' i' r' i'—b' e' i' r' i'. 182 S' i' a' r' f' e' a' c' a' d' a'—d' e' a' r' a' d'—d' e' a' r' i' g' e'. 183 ar'
 f' i' a' l' o' i' o'—d' s' S' i' a' r'—b' a' l' c' a' e' r' a' c' e' . 184 n' i' f' i' a' i' b' 'oe' c' u' i' r' i' t' . ar' an'
 f' i' e' o' n' n' a'—c' i' o' r' e'. f' e' a' n' c' i' s' t' e'—f' e' a' n' a'—c' i' s' t' e'. D' a' l' e' i' r'—ar' an' s' e' a' d'
 a' m' i' g' o'—o' a' i' c' n' e' o' p' a' l' e' f' e' a' c' a' n' 'oe' f' a' i' t'. 186 i' r' m' o' d' a' b' e' a' d'—na'
 f' l' i' a' n' n'—b' e' a' r' m' o' i' r' m' o' i' n' a' d' e' a' r' n' a' m' . i' r'—o' i' o' r' o' m' a' i' t'—m' a' i' t'. D' e' r' o'
 'oe' b' o' d' e' a' n' r' a' i' s' o' i' d' i' a' i' . agur' p' o' l' i' n' i' ar' f' a' s' a' i' l' u' i' r'—l' e' f' a' s' a' i' l' . 45 a' c' .

da' e' i' r' e' f' a' i' s' o' i' d' i' a' i'—f' a' i' s' o' i' d' i' a' i' . 187 l' e' i' r' i' c' i' r' f' o' n' c' a' i' s' o' u' e' i' m' i' n'
 l' e' i' r' i' c' i' r' m' a' i' e' i' r' e' x' o' i' , s' o' u' e' i' m' i' n'. c' u' a' r' a' r' c' a' d' a' i' l'—c' u' a' r' i' r' i' s'. c' i' o' r'
 b' i' u' a' n' a' d' b' i' s' a' n' i' o' c'—s' a' n' o' i' o' l'. 188 ar' an' b' r' a' c' e' a' r' o' n' a'—s' o' c' i' a' i' .
 O' i' o' l' f' e' d' c' i' o' r' s' o' u' e' a' s'—t' r' a' t' a' m' a' i' l'—o' i' o' l' a' d' f' e' d' c' i' o' r' s' o'
 f' e' t' e' a' m' a' i' l'. c' u' m' an' p' i' u' i' n' c'—c' u' m' an' p' i' u' i' n' c'. 189 d' s' f' e' a' d' u' o'—d' s' u' r'
 u' o' f' e' a' d' f' e'. 190 l' a' o'—r' o' c' o' n' c' u' i' s' e' a' n' n'—an' m' e' r' o' c' o' n' c' u' i' s' e' a' n' n'.
 192 i' r' i' s' l' o' m' e' m' o' i' r'—m' o' i' r'. na' o' i' s' i' s' t' e' m' b' h' i' r' c' e'—na' p' o' r' o' b'—c' i' s' t' e'.
 193 d' s' r' i' u' b' a' l' 'oe' c' o' r' i' s' e' i' m' i' l' a' t' a' r' a' f' a' d'—l' e' c' i' r' e' a' m'—c' u' r' o'
 l' u' c' m' a' i' r'. u' u' m' e' 'na' s' o' n' a' r' agur' d' o' a' m' e' e' i' l' e'. i' n' e' i' m' p' e' a' c'—c' u' r' o'
 a' c' u' 'na' n'—s' o' n' a' r' agur' o' a' m' e' e' i' l' e' na' p' o' r' e' a' m' a' n' a' d' . t' a' c' a' r' a' r'
 a' c' u' 'na' n'—s' o' n' a' r' agur' o' a' m' e' e' i' l' e' na' p' o' r' e' a' m' a' n' a' d'. 195 ar'
 a' l' o' r' s'—d' l' o' r' s'. 194 n' i' m' e' a' d' a' n' r' a' n' b' h' o' d'—m' e' a' d' o' c' a' m'. 195 ar'
 u' e' i' t' e' t' u' a' r'—i' p' o' e' i' t' e' b' a' r' a'. O' d' s' i' o' r' i' a' c' u' e' i' t' e' (i'. an' f' i' o' r' a' i' s'
 —i'. 195 n' a' u' e' i' m' u' e' i' m' 'oe' r' i' n'—na' b' i' c' o' m' r' i' u' h' a' t' e' r' a' i' a' n' 'oe'. i' r'
 f' u' i' r' i' t' e' "C' e' i' s' t' i' u' s' s' o' n' d' a' m' e' r' i' c' a' . d' a' f' a' d'—i' r' u' i' r' i' t' e' 'i' m' e' i' s' o' i' c'
 s' o' h' a' . d' a' f' a' d' .

(Cutille le ceacc.)

ΤΥΔΗΡΙΜ ΟΥΛΤΑΙΣ

"ni' l' a' n' i' a' r' ar' b' i' t' na' d' u' r' t' a' i' t' h' e' a' c' a' n' n' u' o' c' a' n' a' m' a' i' n' t' ar' l' e' i' t'
 d' b' e' i' t' d' s' l' a' c' r' e' i' o' b' t' a' l' e' a' d' a' r' . O' i' r' o' f' e' a' o' r' a' d' s' a' c' u' s' o' a' n' f' i' a' t' o'
 d' b' a' i' n' c' d' i' r' e' i' c' i' b' e' d' i' r' o' u' e' n' t' i' r' a' i' o' b' , ar' u' o' , agur' d' a' l' u' s' a' an' r' a' o' c' a' r'
 d' c' u' i' p' e' a' d' f' e' ar' an' a' o' r' d' s' a' c' a' s' f' o' s' t' u' i' m' c' e' m' a' p' o' c' e' a' n' d' a'
 m' b' e' a' d' ar' d' s' c' u' m' a' r' l' e' a' b' r' a' d' l' e' i' g' e' a' d' m' o' r' f' e' r' o' e' 'na' m' a' r' a' t' a' f' a'
 l' a' t' a' r' i' . d' e' t' a' an' m' e' r' o' f' e' o' i' n' a' a' s' a' t' o' r' i' n'. n' i' i' o' n' a' n' n' f' e' a' r' o' n'
 s' a' e' o' u' i' s' m' o' u' i' r' o' o' n' a' r' e' a' n' s' a' c' a' e' i' l' e' d' b' r' u' i' l' c' a' n' a' m' a' i' n' t' l' i' c' e' a' r' o' d' a'
 i' o' n' n' c' a' . t' a' an' s' a' e' o' u' i' s' e' x' o' a' r' b' a' i' r' i' t' b' e' a' t' a'. n' i' l' a' c' c' u' a' i' t' i' m' ar'
 l' e' a' d'—m' i' l' i' u' i' n' 'o' a' m' e' ar' f' a' o' f' a' c' i' n' d' b' r' u' i' l' . n' i' m' o' r' a' i' g' e' a'
 a' c' i' m' b' e' a' l' na' p' o' a' m' e' f' i' n'. i' r' o' n' o' c' e' a' n' s' a' i' d' b' e' o' f' i' n' a' c' a' i' m' b' e' a' l'
 an' d' e' a' s' i' n' d' a' f' a' r' a' r' i' m' a' t' a' b' e' a' t' a' b' e' a' t' a' i' n' o' a' . n' i' m' o' r' a' i' g' e' a'
 t' a' b' a' i' r' e' o' i' agur' c' u' r' o' i' u' l' e' i' t' e' s' o' m' b' e' r' o' i' a' n' o' r' i' l' e' a' b' r' a' d' f' i' s' t' i' o' b' a' d'
 a' n' c' u' r' o' i' i' f' f' e' a' r' i' i' r' f' e' r' o' i' r' i' t' e' t' a' b' a' i' r' e' o' i' a' n' o' r' i' l' e' a' b' r' a' d' f' i' s' t' i' o' b' a' d'
 f' a' c' a' n' a' i' n' t' a' c' a' b' e' o' . a' m' a' c' a' n' n' r' e' o' , n' u' a' i' r' a' b' e' a' r' an' s' a' e' o' u' i' s'
 m' o' r' l' e' t' e' a' d' a' i' s' e' 'na' m' a' r' a' t' a' f' i' n' i' o' u' i' , o' f' e' r' o' i' r' i' s' s' o' b' r' a' f' a' c' a' n'
 a' m' a' i' n' t' l' i' c' e' a' r' o' d' a' i' m' e' a' r' s' n' a' f' i' s' t' i' o' b' e' o' i' r' i' . C' i' b' e' a' c' a' l' e' p' a' f' a' s' t' e' t' e'
 e' i' t' e' l' i' c' i' t' e' a' c' a' . i' r' i' an' c' a' n' a' m' a' i' n' t' d' b' i' o' r' i' m' b' e' a' l' na' p' o' a' m' e' i' r'
 f' o' i' r' i' c' i' m' i' s' e' d' s' u' s' o' a' r' a' c' a' s' i' a' r' h' a' r' t' a' c' a' d' s' na' h' u' s' o' a' i' r' i' t' f' e' a' r' i' t' ar'
 agur' f' i' n' b' u' a' i' o' 'oe' na' b' u' a' d' a' m' m' a' a' c' a' d' s' na' h' u' s' o' a' i' r' i' t' f' e' a' r' i' t' ar'
 e' i' r' i' s' l' e' o' i' n' u' a' l' i' c' i' t' o' e' a' c' a' s' na' s' a' e' o' u' i' s' e'. C' a' i' r' e' a' d' s' e' a' d' n' a' a' s' u' r'
 C' i' o' e' a' s' u' s' D' e' a' l' a' i' n' a' s' u' r' a' n' t' o' i' u' e' a' c' a' s' c' u' r' o' m' o' i' u' e' n' b' l' a' i' a'
 S' e' r' t' i' m' o' o' r' t' a' b' a' s' u' s' g' a' b' na' h' u' s' o' a' i' r' a' i' c' u' m' i' a' d' i' a' p' h' a' r' o' a' r' a'
 f' i' s' t' i' o' b' a' d' i' s' c' a' n' a' m' a' i' n' t' l' i' c' e' a' r' o' d' a' n' a' l' e' a' d' a' r' . (S' e' a' n' u' r' o'
 S' e' a' r' c' a' i' s' , n' u' a'—S' e' r' t' i' b' e' o' i' r' i' na' s' a' e' o' u' i' s' e' , 19—20.)

d. oe R.

FUIRM SGURTHA AN BHRÉITHIR

"Sar ar fhágas-sa Lios Caragáin nior airgheas riamh amach a béal duine na h-abartha so, i. "Tá mé"; "Bhí mé"; "bhí siad." D'airgheas i gcomhnuighe "Táim"; "bhíos"; "bhíodar" etc. Neithe beaga iseadh iad san, ach is neithe beaga iad a thagan isteach go mion minic sa chaint. Agus is slacht ar an gcaint an módh dlúithe seachas an módh sgurtha. Ar an gcuma géadna, is neamh-shlacht ar an gcaint an módh sgurtha seachas an módh dlúithe. D'á éaghnuis sin bíon sa chaint dlúithe neart agus fuinneamh nách féidir a bheith sa chaint a bhíon ag tuítim as a chéile." (Mo Sgéal Féin, l. 31.)

Dá maireadh an tAthair Peadair anois, bheadh uathbhás air, mar ní bheadh le clos aige amach a béal na ndaoine óg ach an fhuirm i sgurtha, cé go bhfuil an fhuirm dlúithe ag na sean-daoine i gcomhnuighe. Ar a shon san is uile, ní fíor a rádh ná haireofí an fhuirm sgurtha ó shean-duine. D'aireofí go minic i gcáiseanna áirithe. Ní haon rud nua é sin. Bhí na fuirmeacha san ag Máire Bhuidhe agus ag Neil Ní Mhurchadha céad blian ó shin, agus táid le fagháil go flúirseach i sgríbhinní an Athair Peadair féin. Ach tá riaghlacha ana-dhaingeana ann 'chun a rádh cathin nách mísdé na fuirmeacha san d'úsáid. Seo clár chun na riaghlacha san do léiriú.

AN T-AON.

An Chéad Phearsa. An fhuirm dlúithe i gcomhnuighe ach amháin san aimsir fháistineach, agus san aimsir láithreach den mhodh ío-shuidhteach. Somplaí: *cuirim, chuireas, chuirinn, chuirfín, dá gcuirim; ach cuirfad agus cuirfe mé, nár chuiread agus nár chuire mé.* Bíonn a rogha fuirm ag duine ins an dá aimsir sin, ach amháin nuair is mian leis breis nirt do chur sa bhfocal. Ní mór do ansan an fhuirm dlúithe úsáid: *cuirfad-sa, nár chuiread-sa.* Ní deirtar: *cuirfidh mise, nár chuire mise.*

Tá roinnt fuirmeacha speisialta san aimsir chaitithe: *chomnac, thánaig, chuála, feaca.* Ní deirtar a malairt sin. San aimsir láithreach tá *Yeadar.*

An Tarna Pearsa. Tá so ar aon dul leis an gcéad phearsain, ach go n-úsáidtar an fhuirm sgurtha chomh maith leis an bhfuirm eile san aimsir láithreach, leis. Somplaí: *chuiris, chuirthá, chuirfá, dá gcuirthá; ach cuirir agus cuireann tú, cuirfir agus cuirfe tú, nár chuirir agus nár chuire tú.* Ní deirtar, ámhthach, *tá tú, bhífuil tú, ná ráibh tú,* ach *tán tú ná taonn tú, bhífuileann tú, ná rabhar.* Fuirmeacha speisialta: *laor, déire.*

¹Is fearr liom an focal 'fuirm' úsáid. Oireann an focal 'modh' i gcóir 'mood.'

FUIRM SGURTHA AN BHRÉITHIR

15

Sa mhodh coingheallach den bhriathar "tá" deirtar *bheithá* chomh maith le *bheifá*.

Ní deirtar rudal den tsórd so sa mhodh órdúitheach: *cuir lusa, abair lusa,* ach *cuir-se nó cuir féin, etc.* Más leathan féin an focal ní cuirtar *-sa* leis ach *-se; áin-se, fág-se,* etc.

San aimsir chaitithe tá an fhuirm *-ais* ag leathadh go mór. Tá *dubhráis* agus a leithéidí ana-choitianta anois, san áit go mbíodh *dubhráis* ag an seana-mhuinntir.

An Tríú Pearsa. Níl aon fhuirm dlúithe ann. Is minic a fágtar *sé* agus *sí* ar lár ar fad. Níl *sae* agus *sui* ach ag foth-dhuine anois.

Fuirmeacha speisialta: *tá, fuil, déir, do-bheir, feadair.*

AN MORÁN.

An Chéad Phearsa. An fhuirm dlúithe i gcomhnuighe. Somplaí: *cuirimid, chuireamar, chuirimis, cuirfimid, chuirfimis, nár chuirimid, dá gcuirimis.*

Tá dhá fhuirm ag an aimsir fháistineach agus ag an modh órdúitheach: *cuirfimid* agus *cuirfeam, cuirimis* agus *cuiream.*

Ní mhaireann an fhuirm *-eamar* (i leathan) anois. Mar sin ní ceart *chuireamar* agus a leithéidí do rádh ná do sgrí'. Tá an fhuirm chaoil galánta á dóthín. Tá sí ann le trí chéad blian.

Na agus *ní ne* a chuirtar leis an bpearsain seo i gcomhnuighe: *táimid-na, bhíomair-na, déanfaimid-na.*

An Tarna Pearsa. An fhuirm sgurtha i gcomhnuighe ach amháin san aimsir chaitithe agus sa mhodh órdúitheach.

Sé an t-eireaball caol atá ar an aimsir chaitithe: *chuireabhair.* Ní mhaireann an fhuirm leathan *chuireabhar.*

Más leis an tarna réim a bhaineann an briathar, tuiteann an *-igh* ar lár sa phearsain seo: *d'aireabhair, mharbhabhair, etc.,* i n-innead *d'airgheabhair, etc.*

Sa mhodh órdúitheach is *-idh* a chuirtar mar eireaball leis an mbriathar. Somplaí: *cuiridh, bailighidh.* Ní bhaineann an fhuirm *-igi* (*cuirigt, etc.*) leis an Múagraigheachas.

Fuirmeacha speisialta: *tádhí, fuilth, clostá, bídhí, bígís* (órdú). **An Tríú Pearsa.** An fhuirm dlúithe do ghnáth. Somplaí: *cuirid, chuireadar, chuirfidis, cuirfid, chuirfidis, nár chuirid, dá gcuirfidis.*

San aimsir láithreach agus san aimsir fháistineach is minic a cuirtar *siad* isteach i dteannta na fuirne dlúithe: *cuirid siad, cuirfid siad.* Déarfí *cuirfe siad* chomh maith, ach ní déarfadh ach duine íanach *cuireann siad.*

NÓRA AN TSLEASA

Cim so n-áirimíseann Seán Ua. Cíóimín Nóra an tsleasa ní fíli na Snaé-cáimne. Ní móir gur ceap ní don áimhán ceap níam. Ac máirar deim, ír filibéet ár fáo, Seall leir, 'oo pceallab ní uaitce nuair a bíod ní as all-asar lena comairtáin asur lena 'oaine munncéarabá.

O déal áca 'n Scaireabó 'oo eab í—óir na Comairtáice. Do pór ní áimlaob ós ón Slior, asur ír uair 'oo Scaireabó nóra an tsleasa bí. Ní b'ruair ní don lá dá pláimce ó pór ní áimlaob, mar ba ruairac léi é. "Néirbír" a bíod as imhite uirte, 'oo féir 'oall-ruair. Uairneanna 'oairtáob 'oaine éisín léi: "Áirná, níu pioc óic." "Píor mo Salarín óic" 'oairtáob ní léirteac, mar fhéarhá. Bí cúigear cláimne as nóra. Cúig ní an feirim 'oá hingsín óniona, 'oo Néirí. Do pór Néirí 'oaine 'oo munncéir Sereacáim (h'yoee) ó Cacaíir na Cárá. Níorb fáoa 'oo Néiríobéis nóra asur h'yoee le na céile. Cúair ní féim asur áimlaob i 'oigín leo féim ar an bfeirim. Ar fan ámac níor rcaó ní ac'as c'roto asur as áigheaf le h'yoee, asur as cur na tuisge air. Do Saib h'yoee ar áimlaob ós lá. Do nit áimlaob uairó, asur 'oo feirbéalí, fé anfan é so 'oic an Cúirce. Bí fé as 'oairbú ar h'yoee gur buair h'yoee é asur gur nit fé féim uairó.

"Conur a níféará?" áirán c-accuimae a bí as h'yoee. "Oo níceaf com maic asur bí an nit ásam," áirá áimlaob. Bí comcain baca ar h'yoee, asur feo mar 'oo Labair nóra air:—

"So 'oemín, a h'yoee, ní hiongnabó meróir óic, Ó fuairair Sheim ar an áic feo, 'S S'ub é 'oerí Ryan 'uom náó don 'oed-í-ágar tu, Ó b'ruceab 'oo b'reití inr an 'bláimain.

Bí féir 'oá b'ó áice ar an 'oalám, asur 'oubairce h'yoee ná fáob áice ac féarí don b'ó amáim—S'ub é rim a bí-íá deed. Do éimeab nóra an 'oá b'ó, asur 'oo teogab ní amac ceann acu r'an oiróce asur an ceann eile íá lá, asur ní bíob ac don b'ó amáim áice ar an 'oalám corcianta.

Bí fé íá máisab, leir, so scaireabó h'yoee 'oic éiribeanna móna a táirrac éirte Scaí buaim. Ac 'oo 'oem h'yoee c'rib ná fáobó ann ac 'oá éiréab. Seo mar 'oo cáin nóra é:—

"Cá móin asur eairín i mullac an fíógha, Céao móab le h'noira a curí ann íao as fáir: Áimlaob, na n-éairmáim asur a máisabó ís'hibóca, asur ír b'reallac a bí fé as 'oab' as an Cárú 'óain."

NÓRA AN TSLEASA

Cúirteac a bí as áirne, an fear tuisge, 'oo' ea 'oab. O'íeo puró eile a bí íá máisab, so scaireabó h'yoee bláac a 'o'airce bí. Do cúair ní ac ís'hibab na bláacáige air lá, nuair cadairce bí. Do cúair ní ac ís'hibab na bláacáige air lá, nuair a fúgab an céao leabó 'oo-ran. Bí h'yoee íreís as níge meróire. Ní b'ruair ní an bláac. O'íompúis ní an 'oair-ámac, asur o'íompúis ní íreac áiríir air, asur 'oubairce:—

"So 'oemín, a h'yoee, Da móir an fáirce ar m'abú tu. Do nígrá íreís asur áiréacáige áomáir, Ac ír ír óle 'oo íomnra an bláac."

Do máirb h'yoee na ceirca uirte lá, nuair a bí ní as fáiríom. Seo mar 'oo curí ní írór ar an uirce a bí 'oanra áise:—

"Ólaim asur láite ó bíor-íá as an íasair, asur cuaf ann an lá ío ar láairí cun mó 'oasair. Ar filleab 'oom ar m' áir, í San me láiríir cun íeaca, 'S é 'oubairce an fear mánla gur báruiseab mo ceairca. 'S é h'yoee an fear íosáncá, í ní cóir 'oom-íá é mólab, Mar 'oo deim fé me íoslabó nuair 'oo leoin fé mo ceairca. O'á mbeim-íe 'na comáir ní leomáim 'oo an b'ruair. Táairíim cic 'oo íá c'óin a 'oairtáob b'reirte é ar feab támailí.

S'heabó óic, a íreacáis, náí íosáir óim mo ceairca, so Scuríim óicá íoráí nó íorí éisín ceaircáil, S'áíra mbeabó fé as na comáiríim so 'oo leac le carab, 'S buacáillí na Scomúiríar as 'oanám íeom 'oic ír m'asabó."

Do Labair ní le Néirí áirán:— "Nuair a bí-íre a íorabó cúirtear íobáí óic so talám, Calair b'reá nua asur bíóga b'reá íreannca. O'á mb áir líom-íá San tu íorabó ac tu íeolab éar caire, Ní áiréacab na comúiríar so 'oo áon éiréac táiríim."

Ní leomáir nóra 'o'íemne "cairteab é" a fáob, ac, "cúair fé abairce." Cúair ní féim abairce nuair a bí ní fé buiana asur eirí íc'íro.

* * * * *

Do ís'hibab írór an méirí rim so léir bíreac mar 'oo cáimís fé a déal na íeair-óaine ar an íre móir asur íao as ís'hibíob. Ní míre 'oo ceap áon íocáí ná áon íabó 'oá b'ruir ann.

ÁIT-AINMNEACA

5. CÚIL MÍICÍL.

- Áir na nInísean.
- Báir na bFeoibín.
- Dail Dineac, An.
- Dun na Lon.
- Cairneis Dúirde, An.
- Cairneis Daingean, An.
- Cúil Ílar, An.
- Cúil Driogóidín.
- Cúilín Míad.
- Choc an Ribléacáin.
- Chocán, An.
- Chocán an Síniféir.
- Chocán Riabac, An.
- Coilín an Oulzáis.
- Cominí, nA.
- Coirneac Driogóidín, An.
- Coir Dúib, An.
- Coir-Dóirne, An.
- Cúil an Clabáin.
- Cúil Dóirneac, An.
- Coirneac, An.
- Áit go mbíonn leigeán ag an ngréin air is eadh deiseabhar.
- Driom Cairn, An.
- Driom Uac, An.
- Driom Loeb.
- Feann na hIníse.
- Íarhán Riabac, An.
- Sóirín (tón le héirinn).
- Sóir Riabac, An.
- Iníre an Coirne.
- Leaca Riabac, An.
- Líor na Coráise.
- Más Mince.
- Móim Uí Corcáir.
- Réir na Cairne.
- Ror na Cúile.
- Seana-Cairneal, An.
- Cúil Éilín. *Naomh ab eadh Éilín.*

CODAR.

DIOSSÁN EILE Ó CÚIL AODÁ

An ÍLAS SÓIBNEAC.

Ir minic a bíod tríd an bun n-a scúicín an Ílar Sòibneac. Ní raib a leiteo eile le feáil. Ní raib ceoira lena scúicín ní ce bannne. Deirneoir Súr máit an ceoir an rín mar Súr annam riam a cúir ní a beal ar bpo-calam. Bíod trí aic só n-itead ní a bóirín bó ríar na rean-óadine, agus do luís ní ir scá aic acu ro: Cairneis an tSean-Cíge Cúitair, Cairneisín Eiblíre Búise, agus Clair na hÍomáca cor Cúle.

Deirneoir Súr máit an trí aic seo i mDáite Múirne. Ir eol dom dá aic acu, ac ní féaróimín a ráo canao ann so bfuil Cairneis an tSean-Cíge Cúitair. Ar Cúil Aodá atá Cairneisín Eiblíre Búise agus i n-aice ríeulís Naom Sòibneac atá Clair na hÍomáca.

Ní féaróid éinne a ráo Súr leir féin an bó ro: do bíod oróde anro agus eadairne anró aice, agus dá eumna cé éiréaró i éinne so mbead Sárar bainne ar níor níroo do réanam níre agus i eiró.

Bí ní eiréaró as bean éisine agus ear éir a eiréaró ní raib an bó as imbeac-uaite ar an scúicín. "Imeis oir anoir, a bpoirín!" ar níre. O'iméis an bó agus ní féaróir riam ó rín i.

Deirneoir na óadine náir bfeoirín don ainm dá eiréaróir ná bpoirín a eadairne ar bun, ir Súr b' ríre cúir Súr iméis ní scá ríleac níor mí.

Bí ainm eile ar Clair na hÍomáca, Clair na nÍsáca. Mar ra treama-rógal nuair a sabad ríochair bócar an Dóna Dáin, bí an bócar ro as Sabair níor trí Clair na hÍomáca fe féin ná ríeulís; agus nuair a eiréaró an eiréaró i mbarra an eiréaró i raobair na ríeulís, o'áiréaróir Súr Súr as Sabair níor eiró an scúicín ro.

CROMAILL AGUS MAC AMLAOIB.

O'Íarhán Sòibneac de ríac ámlaoib canaob so raib Oia cor bpoirín de féin agus a leiteo de eumair a eadairne do or eumair múniceir na héirinn. "Ní bpoirín a bí aic oir," eadairne múniceir na héirinn, "ac ro bí an ríeulís eiréaró as múniceir na héirinn, agus níor bfeoirín díabál dá eiréaróir ná cu feáil aic é eir eiréaró."

Cluicí leanó ra fáedéaltao.

In Imleabair XII de "Dealroear" tá trí enorácaí de éluicib a impleann leanó na fáedéaltao. Do buaró na enorácaí seo tuairimna 43 Oirpéacra na bliadhna 1942. Tá trí leatánaí beas féin Scópaac a buaró an céad buair, agus ir i Eiblin ní loimrís ó Cúil Aoda. Do buairis iao ran. Tá cúis éurice ficead ar fáil aice ann, agus ir tairneamác, cábaómar an bailiúac é. Do éualamair so léir a bpoimh agus do éleact sac buine 45aimm foimne aca le limn ar n-óise. Máir rin féin ir beas buine 45aimm so mbeoir so léir aise, pé so mb'feoir so mbead malairic leasán 45aimm ar éuro aca. Cuir i scáir, seo mar a éuala féin "Ceann an Scáca" (uirnir a 9):

"Cia acá in áiríoe? Ceann an Scáca.
Leas ar lár é so maróim amáiricac.

Cia acá tíof? Áirán a' r im.

Cá bfuil mo éuro-re? O'ic an luc é.

Cá bfuil an luc? Sibó fé an rop i.

Cá bfuil an rop? O'ogáir an teime é.

Cá bfuil an teime? Ithác an ába i.

Cá bfuil an ába? O'ól an óam i.

Cá bfuil an óam? Itháir an báiricéir é.

o'áiricéir bíre luacra, fuair pé báir amuioir agus do cuiricéir i mbliadhna é. O'fás fé mar uaróc 45am-ra so scabairimn fice buille móir agus fice buille beas. Fice rpeac fáirimn agus fice sperrm reangáin don c'é a labairicéir, ná a fáiricéir, ná a fáiricéir.

(agus an éuro eile de mar acá fé 45 Eiblin).*

Maí scluicé acá ran. Óara enorácc, agus tá reacc leatanaís fúca. páopaís ó Cúiláin, Inoréadán, Co. na Fáilúine, do buairis iao. Don éurice beas acá ran éiricéir enorácc, agus pé leatanaís fé. Seán Ó Conáilte, An Spriocáil, Co. na Fáilúine, do buairis. Ir mar ir pí 120 ro so léir a léigear, agus iao do éur i Scópaacra leir an scéac enorácc.

"IUC AN BÓSAIS"

Deanríocáí cló sa "núsnaiseac," uimh. 8.

leat. I, l. II.	an cor-ar-bois, recta an cor-ar-bois
" 2, " 5.	éigin
" 9, " 18.	hár
" II, " 40.	maia
" 14, " 6.	ar cuir,
" 21, " 28.	óar dáimn
" 21, " 41.	íairicéir

* Tá imríoc ar "Óeann an Scáca" ó Orléan éirice le fáil i mbéaloear. Imh. xi, l. 75.

Leitreaca.

a éasairicéir, a éara,

Cao a bain tuic i n-ao' cori agus "an cor-ar-bois" a rísi? "An cor-ar-bois" agus "oe beairis an cor-ar-bois" aoirimio. i scab na bfocalúirí úo a bí 45ac a dáirí, tá "pláiricín beair éimn fáir" 45 an ácair beairir i n'Don Cioócete, l. 222. Deiricéir mar rin é, i scab ir so iréairí "p. beair éimn fáir" éimn máic.

Tá óa fáiricéir éimn an foicil "fáiricéir" ná "róir" o'áiricéir. "Caoe an fáiricéir máic do póir fé?" ná "Caoe an fáiricéir i an beairicéir 45am. féim oic aoiricéir. Caoe an iur "poicín an fáiricéir" úo ra "Coiricéir?"

míre, Doimnail ó maó.

a éara,

ní haon bóicín éuro de beiricéiricéir an éraicéir.

(1) ní éuala "Cao i" maí. Doimnail "so é" agus "Cao é" 45aimm, ac meairim gur míicéir a bíob "so é" 45 reairicéir.

(2) Snáir na fáiricéir, 71. ní fáiricéir ac don éaim amáim aca 45aimn i. "Cuiricéir a lán tabairicéirí ón pí 50 roic an loimrísicéir."

(3) Tá ran míicéir so beacc i "Notes on Irish words and usages," 25-26. Ciomuir mar,—fact. Ciomuir,—manner.

(4) Ir é fáiricéir an bailiú féin na réimicéir an céad conóim o'aimn conóeann ra cuiricéir Seimeamnac reallac, c.1.5., aóairicéir bó, éuricéir, capóis cáilín, rícaín fáiricéir, léime fáiricéir; ac beiricéir réimicéir nuair ir ionann an Seimeamnac agus aoiricéir, c.1.5., tuas fáiricéir, rícaín fáiricéir, éuricéir móna, capóis fáiricéir.

(5) An cuiricéir Seimeamnac i Scómaíre.

so neiricéir lib so scab, míre báir scáir, Cobair.

a éara, níu dácc ar doimn ná so bfuil an míicéir beairicéir 45 amáim anro, o loimrísicéir ar an fáiricéir ar éailie. Deir mo máiricéir lib gur míicéir aoiricéir ní féin an foicil a éur ra éaimicéir máiricéir:—

"An fáiricéir cáiricéir aoiricéir."

"ní fáiricéir cáiricéir ná éiricéir." Táim a éiricéir gur "crepe" an fáiricéir acá 45aimm anro, agus mác é an éiricéir eile (i. foairicéir) i n-ao' cori é. Féad a bfuil o'foicilicéir fáiricéir 45aimm i Scóir bailiú éuricéir: fáiricéir an lib, caróilicéir, barragan, háiricéir, sháiricéir de fáiricéir leatanaís.

Siobán ní éiricéir,

Dáiricéir míre íre.

A Fín, Eadair na Scapad,

"I' beas oim fáine san éiread." I' mar rin o' aithear féin an ceasrú líne den rath n'o Dairmro Uí Duinn. I' ceasrú na cíteipe ar éaille, caitep rúbíní 'oo bíod ar 'dóime móra ab ead i. Síne beiread Cáois Ó Ríordáin, ar do' cuma. Ad bí bhí eile leir an b'pocal, ní foaláir. Seo líne 'oe fean-áimhán:

"cuipe d'innéir le cítep ó éaille fuair."

"Mar onóir asur urrainn," an bhí a' d'aimed na fean-dóime ar an scítep rin.

Tá focal eile 'oo bí as na fean-dóime asur 'oo b'ruil as teip oim é fáil i n-don b'aili: "cítep" ná "cítep." Mar feo 'oo d'aimroir uráir ar. "Tá an cís na cítep acu." "Dein fé cítep 'oe" (-i. bhur fé fuar é). "Bí ana-cítep acu" (-i. curruin móir, rinnee, caiteam áimhite, rin). "Oo bíod na cainteanna fo as m'aróc móir Ó Loinis." "Cítep" an focal 'oo bí as Conclúar Ó Deairmána. D'éoir 'oo b'pocal Cára éisin bunúr an focail áimhí. I' móir an c'p'as Oia San Máisríní Dáile m'áimhe 'oo beir náir mear's amoir. I' iad a réitead na c'p'as-óeirceanna 'oo léir 'óimn San móil.

I' m'ire,

Seán Ó héiseircais.

A Fín Eadair, a Cara,

"Griffin. Shíubingneac, Shíubéan, éan fo'glad, acáir óeirte cora asur 'oa r'íatán air asur 'oo móir, áirio fíocmair, fuachmair é."

Fuariear an méir rin ar leatánac 278 'oe MacCurrair 'r Englarí-ímhí D'iccionary, Paris, 1742. O' a cómarí amac ar leat. 279 'oo luis mo fuil air feo:

Grotesk work. Seanobairí 'oo snítear a b'rimceáirac nó a 'sceirb'earac, fíogairíob ancumca 'oo heir coile innemne an ealabancóir, nó fomáige neite fuarceionnca san eaili áimhite ar bíod, acé cum fáim na fúil."

Siné asac fáob áimlaidh Uí Loinisre fá leat-nínná. Da nóir fáob fíúirí caitep'eac 'oo cur ar bhínní i' b'ceampuil'ab asur ar póilaidh póimhe an t'ise móir. Da m'innic, leir, na 'oiabail a beir i' b'p'ímh m'á, nó ceam m'á asur cora ácair-níne a beir acu.

Máirí 'o oir 'oon fácaimhe bufa 'oail, a' d'eanamí 'oe'n éaili'is, 'oo cur' fé náir 'o don eadair 'oo sháe-cáinnic luce r'íoráicáná 'oo cáimhe áimhe. . . . Mar rin 'oo b'asair fé an shíob-íngneac urbe, asur móir 'o'é a' d'earmáid san a' t'íreite 'o áimheam, mar ar bhí fé leo.

Seánus Loinisro.

AN MÚSRAISEAC

uim. 5 Dullecin 'oo éáimhe m'úsraise. Samhú, 1944.

CLÁR.

	Leat.
Ábán Naomta	1 9
An Sgairneac	2 11
Dó 'oe Róirce	6 13
Leitreaaca	16

Ábán Naomta.

(Ar lean.)

'Oo cómarí íbair asur ábán leo anran fé 'óin na Róma. Múair a' fílleadair 'oo héirinn áimí 'oo cur ábán ana-camail i m'beas-éimhe.

Lá 'oa fáob fé áimhí ar an ceáirí, cómarí fé tom éadac móir as 'óeanam áim, tom ab áoirce 'oe móirán na an ealám móir-címpal. 'Oo buail fí i 'scoimh na c'p'asá oipeac mar a fáob ábán na feairám, ac níor-deasair fí óirac áimí rin. 'Oo leas ábán asur 'oo shair fé mar rin ar bhí na curme amac féin b'p'ímhise móir. Táimí na fíuáiste. Deamán címpal air. "Áimí, máiréad," áimleacair, "d'aimpíro fáim áirac íar-deimí fáim 'o'éasóir asur 'oe c'p'omáirceac óirainn, as r'íobacó uaim ar nóime leo cur c'p'airdeaca asur camairceaca." Ad Leitreaac ba éoir shé áimí o' a' sciomh. "Sgairíarab líb," áimíar s'it. "Oo níocair írimn, asur fáim ab 50 bíac na b'ierce." 'Oo 'oimeadair áimlaidh, asur bí ábán as m'airceacac ar an mbacail fan na háimhite rin 50 léir.

'Oeir an Cól'Sháac 'oo b'p'ímh ábán fáob eapúis i m'beas-éimhe. Ar áimlaidh a' 'oimead. Episcopus Vagans ná eapúis fíuabail 'oe, fé rin le fáob, eapúis ná beac áim'óiréar mar curam áim, ac é as imceaca ó áir 50 háir. as r'íoráir asur as c'p'omáirceacac an éiríomí.

AN SZURUISEAC

féin-leac, agus éinne, a túsann tuar gan áit oimeam fé ríobair na Chroire air féin leir na cnaíait agus cimitileam fé iad o' don bail de féin atá cinn. Ir doóca suib ámlaio do túsad na cháma anoir ó m'as áfmarde tar éir báir do ábán.

Oeir an Coládnac s'ur ar an réimad lá beas de máirta do fuair ábán bair, ac ní tuarann fé an bliain. Cimpal na bliana 600' oob, earó é. Ac ir ar an teacairad lá rícead de lušnara a comórtai an lá féile i mbáite mhúirne fadó. An lá gan tagad bacais ir uice riubail mháirtaize so Cill ábáin cum' oul i s'comáirle le céile. Cošaioir cimpredac nó ceann uiriaro agus seirtoir uair rin ríoir-éard fé na lám cum a s'oirne do éleacéad ar fuair na báta. O' ríne an nóf a bí acu ra creann-teac, agus ir doóca s'ur mar seall air rin a túsai "Dáile mhúirne na mb'acac", ar an bpháirteirce roime seo.

(rínir)

seán breacnac.

AN SZURUISEAC

An t-áitir r'eadair ó Laošaire ro r'širib.

Doncáob.—Seo feol a t'arós, cáit uait an t-áitir gan agus našaimio as r'šuruišac. Tá oo lá tabairca asac. Ní mirtce uait r'ead. Sínt an s'han as' oul fé nac' mór.

Tarós.—Cá našaimio as r'šuruišac?
Doncáob.—Našaimio roir so eis an eúrparas. Bior ann aréir agus ní raib a leicéto de fule ná de r'póite riám asam. Ir ar éisín a r'eadar an fáro a bior' ann act as oul i t'póiteib s'airtibe agus r'šairim le huadac so raib teimnear im eairtardeacáib as teacé ábáite oom.

Tarós.—Áitir! Cad a bí ar riubal ann a cuir i n-a leicéto rin de cár tu?

Doncáob.—Leis' oom féin, a ošime. B'i an uile iud r'eadaró r'ule oo déanam ar riubal ann. Ir ámlaio o'imr' oume oom so raib a leicéto ann agus buaircear roir an oibéce fé deite. Nuair a cur' irceac bí ceairtar roimam iréis. B'ioar' na riubé tuar i n-aice na ceime ra t'póimha-mór.

An céto oume oen ceairtar s'ur luis mo fáil air, r'írin teásairca cošuirce oob earó é. B'i ceann mói cocallac fiomn air, éadóan maic leacán air, dá raib éuime bioibaca aise, agus seallaim' ouit s'urab oirca ná raib don m'iosairnac; clám beas fiomn ar a beal uaccar, meiseal fiomn bioiruisce ar a r'neisín, b'iaroin n-a beal aise, agus é so s'airceac ear-fiacalac. Sar a raib fé o' uair asam "Dail ó 'Dia o'raib" oo raib oo labair fé. "Oia r' m'uirte ouit, a 'Doncáob," ar r'eircean. "Oia r' m'uirte o'ib agus páorais," ar'a m'ise, agus ionšna mo éhoirde o'rim

Ábán naomta

leir rin oo cárla s'ur riublaiz ré a lán, so náirite t'rio an m'urain. Cuairó fé so Comacéar, leir, agus oo tós fé ann t'ri cinn oo ceampallab b'ieata maipéal. Tós fé maipierir ana-móir oo m'urincar laišean tuaró i s'cill ábáin (Kilabban) i m'osairnacé dáile ábáin (Ballyaban) i s'Comnos Laošire, agus tá gan áit rin dáile beas agus páirteirce atá féna comairce anoir féin. Ac ir i m'as áfmarde, i s'comšar oo Roir fhic' t'póim, oo tós fé an maipierir dá inó acu so leir, fé mar' ábáirad ceana.

Se an céad áit i s'Comnos Ceircaize s'ur tús fé cuairó air ná Cill íat, mar a b'uarí fé Concéirca naomta agus a cuailacé as 'oiran-páirteirceacé. Oo tús fé áfmarde oo. Concéirca beic' na ceann ar an s'cuailacé. Ní haitircear s'ur lonnuis' fé i n-aon báil erle cum s'ur r'ioir fé dáile mhúirne, mar a raib s'obnait naomta roimír, agus i as' áfmarde Oé agus as' máinead' r' as' m'irú s'ac auit oá mbáineann le r'eadac ná le doomnac. Deairtušean an r'šéil s'ur eairn an o'air le h'ábán, mar tús fé ceannar na buróne so léir oo s'obnait, agus cuir de searab oirca beic' umal oi. Seo mar' áfmarde ceann' oer na r'širibinn: "Ocur ro beannac doirneac agus roirad oo s'obnait né."

Nuair a comnac fé an r'arcalam de r'uirceac a bí acu cuir fé s'airim r'coile amac' cum na n'osime á r'airiaro oirca conšanam a t'ábáite uata cum combinc a t'ogáite don com'uaradair, iud a r'neinead le fóim.

Níoir ceap ábán puimn moirle a déanam i mbáite mhúirne. Tús fé a áfmar roir cum so r'eadaró bí ceairtarad de míle ná mar rin, so beic' áit ar a n'Laodéar Cill ábáin inoioi. Ar an Sean-Cúam atá Cill ábáin.

Fuarí fé r'umneán m'ín t'ailim' anro; a áfmaró ó tuaró agus ábá an t'Soláin as Sabáil roir aiseá bun. Oo beannuis' fé gan áit seo, agus oo cuir tuar ceampall. Fuarícar cloš' nó "coileac áirrim" i nšar' don áit tamail de bliantairó ó rin. Sé a ceapcar ná s'ur i s'óir na b'p'ear s'ur eab an ceampall ro, agus s'ur o'or na m'irad an ceampall anoir ac eairn ná leacé com-éuim' déanta de éir' ir de m'ion-clodair. Tá tobair bairteirde earcece anáirce ar an s'car. Iréis i lár an leacéa tá t'ri báilín so b'fuir t'ri t'póite ná mar rin o' áoirce inr' s'ac ceann acu, agus Ógam r'širibéa oirca. Com' fára agus ir eol' oom, ir mar' seo oo leis' an c'ollam' mac álaróair an r'širibinn atá oirca.

LITUBIRI MAQI QECIA VAITELIA LACAVAGNI

Címíto, mar' rin, ná raib áim' ábáin luairte ar' an ceann' acu. Ar an áfmar' gan, ní doóca s'ur anro atá fé curca. Oeir an Coládnac, ar' do' cumá, s'ur i m'as áfmarde atá fé curca. Tá oá cháim leir, ná so s'chereann na báime s'ur leir iad, i b'p'oul

AN SSKURUIGEACHT

comuif 'o' aicim fé mé. "Na rcaio so teme," ar reirlean. O'muibeaf ruar asur fúirdeaf i n-a aice. Sim fé an piopa úm. C'iomadaif ar eaimne, C'aimis tuille irceac. Da seafri so ian ana-seom eaimne ar iudal, acé má reab, níon tuiseaf ac curó oi. B'ior féin asur mo comhdaibde as Labairte Saolunne, asur ní m'ioe a iudó ná súr theá blarca an teanisa Saolunne acá iréis na ceann. Acé bí r'asaf éisim eile eaimne ar iudal, i n-af 'cimpal asur níon tuiseaf focal 'oi. Cairdeaf c'uar oim féin féadaint an 'cuisrim don focal, acé iré iudó a 'deimeann amac ná súr mearaf so ianó eaimne fé leit as sac beirte dá ianó as eaimne.

"Sabaim páiróin asac," aifra mife lem comhdaibde, "ca m'aimne-re asac-ra, pé cumá n-a b'uarafir i, acé hil t'aimne-re asam-ra fof. Cao é an aimm reo asam oite, leo 'oil?"

"Níon eus fé 'o' f'ieas'ia oim acé:—

"Aongur ós ir aimm 'oim
 Aníor ó bhuac na Dóinne,
 De f'iuicé Tuata Déite Dánann,
 Dob feaf'ia b'uaróeacé a'f ceol.
 Anrúó a' t'péis an C'atáil mé
 I 'ceis C'aculainn na n-óis-eacé,
 As f'óshim iudé 'f' saifse 'oim
 'O'ir saifia náf 'o'óic.

"Innir an méro reo 'oim, a' aongur," aifra mife. "C'aim as éirceacé leir na 'oime reo as eaimne asur ní 'cuisim focal uacé. Caoé an r'asaf eaimne acá ar iudal acu?"

"An feaf' ian as eaimne anoir," ar reirlean, "ir Almainneac é asur ní Labhann fé acé teanisa a' t'pé féin, ná Saolunne."

"Cuisim," aifra mife, "asur caobé an t'airbe 'o' beir as Labairte Almainnife anro?"

"Ac, mo t'iuas 'o' ceannil" ar reirlean. "Cuisaf' iac teanisa ra 'oimann anro."

"Asur cao ar an f'uilacán buirde tub ran a' bí as eaimne noimif?" "Anbeaf ón iudáil é 'fin. C'á fé so r'utcmair asur so Seaf-Sáimreacé anoir, acé dá b'p'iceacé feafis ar an b'feaf' ian 'o' f'anfá uaró amac eaimne."

"Asur cošaf, a' aongur," aifra mife, "cé hé an feaf' maol ran tuaf so b'p'ul na f'úile Sabair aise asur an f'p'ieacé amacé n-a Slóif, súr 'o'icé leat súr 'o' é an Sannal bán beab as 'o'salaf'?"

"Anraib, a' 'Doncáó, tušaf' a' aimm 'air," ar reirlean, acé feacain asur ná h'airf'iceacé fé tu. Cuiséam an feaf' ian Saolunne c'óm maif leat féin, asur tá t'aimm aise c'óm maif asur tá t'aimm asam-ra."

"Ailudá," aifra mife, "ir comhdaibdeac an aic é reo. Asur cé hé an feaf' m'oir beab'ufse- fin- a' c'aimis irceacé anoir? Ní aif'isim don focal uaró ná éinne as cur' don r'eo' air."

"Feaf' Déaf'ia é fin," aifra aongur tuom. "Ní Labairteaf' aon

AN SSKURUIGEACHT

focal Déaf'ia anro asur ní Labairteaf' do don focal a' Labairte so 'o'icé so mberó teanisa éisim eile aise i n-eas'mair an Déaf'ia."

"Asur cošaf, a' aongur," aifra mife, "cé hé an feaf' caol aro m'i-iteacé ian eall so b'p'ul ar t'p'ion móf' f'arfa air asur an f'eadaint máib' n-a f'úil?"

"Simé an file acá asaim," aifra aongur. "Ní feicim éinne asab ir mó 'cuisimann 'o' ionisa oim ná b'af' b'p'ile," aifra mife. "Ir aic an maife file acá air! M'earaim S'hab amlaró acá fé n-a ceola, maif beabó S'iof'iae n-a f'ain- ceola asur a' dá f'úil ar 'oian-leacéó. C'acim a' 'deimeann fé an f'úirdeacé?"

"Ní feadairt éinne é fin," aifra aongur. "Na mac'annam a' 'deimeann fé i."

"Asur ca b'p'iof' 'o' éinne maif fin súr file i n-aó' coif' é?" aifra mife.

"Na f'uil a' f'iof' aise féin súr file é?" aifra aongur. "Sim i an ceircl'" aifra mife, asur le na lunn (fin) 'o' f'eadaf' ar aongur, asur ní feacaf' (fiam) ac an r'oiúf' m'asabó a' bí ra dá f'úil b'iof'acá aise."

"O, cuisim anoir tu," aifra mife. "Ir 'oime seaf'-cúirdeacé tu." "Ir é a' t'p'acé acé é," ar reirlean. "Cao 'o' im'c'is ar a' b'p'ois so f'eadé, a' aongur," aifra mife. "C'aimis féit na f'uildeacé 'o' le n-a b'p'ul 'o'p'ois a' coime amac t'p'é b'airfa a' b'p'oise aise, ná an com'airca file é fin?"

"Com'airca file, so b'p'ieacé. Ní f'eadaf'ó fé im'ceacé ar éinne eile ac ar file. O'imairt anro a'p'ér' asur bí fé n-a ceola maif a' éionn ca anoir é. 'Ói c'nap'os S'ual i iudó curcim oen S'p'acá, ná 'o' mear an file so iudó. C'air fé b'airfa a' b'p'oise ar an S'nap'ois a' b'p'acé irceac. C'aimis féit na f'uildeacé 'o' le n-a lunn fin asur níon t'airf'is fé an coif' so 'o'icé súr 'o'p'acé an leacaf' asur súr iudó an ceime ar an o'p'ois. C'airf'is fé eap'aró so leof' anraif' i."

C'aimis 'o'ime eile ruar asur seallaim tuicé, a' C'airb'os, súr Labairt an t'áongur 'o' le f'acé 'oime acu na teanisaif' féin. 'Do Labairt fé f'iammair leir an b'f'ianneacé, asur Almainnif' leir an Almainneacé, asur iudáilf' leir an iudáileacé, asur am b'p'iacaf' móiré súr Labairt fé eaimne an Sannal bán-le feaf' maol na f'úil n'gabairf'.

C'ap'os:—Aongur, iudéanisa ba ceairt a' eabairte aif'.

"Doncáó"—'Soóil é an curó eile b'p'ieacé c'óm h'iteanisaif' leir acé amáin feaf' an Déaf'ia. Ir oim a' bí an ionisa, asur me as bogabó c'um beacé abairte, nuair a' c'aimis an Sannal bán anail c'um asur. "Sláinn- as'asac, a' 'Doncáó-a'ó," ar reirlean. "C'aim b'urdeacé 'o'icé, a' c'í-óí-b'ef'icef'igé," aifra mife, asur do r'ieaf' tuom féin. C'eanam oite.

C'ap'os—Ámbaf'ra, t'eanam. "San 'Irish Daily Independent," 28 mí na Samna, 1899, 'oo c'uirceacé c'ío ar an aif'ce reo 'o'icé uairf'.

nean-tyuaxac—mocuibrac. 323 é 45 téapnóð an éixin—45 ceacé
 óuxje féin so mall. éaxcuyair inóimne—é. cunn. 325 ni
 leixtear an féar fan a cnoacó—ní leompar. 326 máf ceanomac—
 ceaxuite. 327 níoi rcan cor leir—cor se. Deax-áiro a cux
 fé ar a raib ar a puar—níoi curi fé son tpuim inr na nite a
 conmic fé ann. 331 ac oipeacó—ac n oipeacó. 335 púompar—
 púompar. 336 cumá ní-cheareca air—ceallimá ana-cheareca.
 338 támis axair xáirteacó air mar ba bual do—mar ba xáit
 leir. 341 Cá hiongnacó—Cacó an iongnacó. 342 Deannacó ó Dia
 ar an noieam—Deannacó oíur Dé ar. 344 Curteacó corac leir
 an xáirne—o oreall an C. 345 an tír a curi i bpeabair—a curi
 cun cunn. ni raib pócnam anáile ann anáim—ni raib rú f. ann.
 347 Finnéite—Finnéiteacá. 347 a xcuio fianairte cuxca—cabarica.
 358 'Cá bpuil do máixicir?'. Aira Comár, a támis do láxair
 puair a puair sé fíox conus mar a bí.—mar támis fé puair a
 cuala fé an roéal. 362 ar veine an áirim éiar—veine éiar éall.
 365 so mbeacó fé com hioncaorbeacó ar—rúxáica de. ar air
 xar n-air. 366 so curteacó cun cpetoedáma do íar—curteacó
 'na cúncair íar. An xcuim leac—an cunnin. San cúirne—San
 ceoria. 370 axócóreacó—axócóroi. 375 Cacó é do xáirum se—
 air (ní ar). 382 axacó a máxair—á máxair. Tá fé amuis. Ni
 feoan conur.—Tá fé íaror, fé puo a íaror é. 384 níox iongnacair
 —níox le hiongnacó. 385 corcoróca—corcair. 386 as an puú
 a bí sé 45 basairne—oo bí 'se a basairne. 45 ruibal roir na rean-
 comairair—i meare.

Δ. de R.

(CRIOC)

CAIRRAIS AN SCUACÁIN.

"SCUACÁIN: cairrais ní tús a beacó caol áipó; é.í. cairrais an
 ruacáin. i. cairrais beacó acá ar béal áin] xáirica, acá caol
 áipó. (béal a' xáirica, v. Séaxona, Cabroni a 'oo, leaca a II,
 úinroé a n8-9.) Tá béal áin] xáirica ar an ocaob cori se báile
 mhic íne. Ir ann a bí an cpháto [-báile] axur reipéi báile
 báirnis par a demacó an bócar mór ó máxcorica so Ciu áirne.
 Cimpceall na bliabna o'áoir ar 'cuixéairna oóc Séacó beax bliabán
 i reacc mbliabna ficeacó a demacó an bócar ían."

Siné an ceolar do curi mhiceal ó bpuim cun an ácar. p. Ó
 Duimín. Ir léir ná puil ann ac ceairacó puair a veir an focóir
 (L.II35) "Cairrais an Scuacáin, the original site of báile
 mháirne."

* * * * *

Th. L. Do curi caia éixin coróim cun ó Ciu Cairnis, ac níoi
 curi fé a áim ná a feolar leir an mbliabois. Curteacó fé cun
 anoir íar, mar a béairacó reax máir.—An Spairáirne.

FIÚÓC MÚSSRAISE

ÁDA AN CSOLÁIN.

Domnall Ó Laoxáirte ó íne na Náomí do óein.

Ni ró-máir an áirne acá 45am so veí ro
 ar an ádaimn bpeá doibinn n-a nglacóaro an Solán
 a puicéann San máiris xpi báile mhic íne,
 axur ar fan do n laoi toir do Slacann i lán.
 So puil na Dpó puair a xasam lem xáirca xionde-feax
 cun na mbraoán bpeá xcala do xáirac le líon ar,
 Cuirim xpiúr oíob 45 fáirte ar 'Dócóir ó Lomgriús,
 'Do tabairacó xpi mí óom 'oá bpeiceacó fé an c-ár.

Mar a n-eirixéann an áda ro i bpaó ó Cúil Áorda éiar
 Cúoirim xpi caol-xáirte i i bpuim rpuicáin.
 Míaxcuyéann rí i n-acruim i leiceacó i i veixéine
 xpi íneacóir né-xáira níoi so 'Dreacáin.
 Ir mó ceoirteacó rial fáirteas 'na comúirde ar 5ac xacó 'oi,
 'So bpuil a nxiomáirca i a n-áim nó-faca le léise 'oíb,
 Cúxann lóiróin, bíacó ir leabacó do bóccacó na héiréann—
 xúra rairóbir fáro raxóxalac 'oíob ar bpuac an tpuicáin.

So báile mháirne puair a xasam lem cúroceacó 45 áerúceacó
 bíonn puicé axur púéiríar ann 45am le fáxáil.
 Siar cun an mhúim axur cpaím coille ar 5ac xacó 'óinn,
 axur cpm-coirca ar xéaxacó 45 líbacó so bán.
 'So tús an oirca puair a xasam cun mo capail do xéacó
 bíonn fáirte axur oacó roimáim, fáirixge ir féile,
 axur feoirinis ní Slacacó mo cára Ó Laoxáirte uaim—
 nára fáca San céile é ar bpuac an CSOLÁIN.

5ac féile ná 'ceaxann cpaunúixéann na céacó ann
 Sa ceampáilín néaca úo of cionn an CSOLÁIN,
 45 Surde cun na bpuicéar axur cun 'Sobnaic Náomíca
 'So bpeaxóir roir axur fáiréann ó ceimnear a xonáim.
 Ir mó ceirxio cinn ir 'ceacóir ir beannacó 'oá xéirte
 axur máiricúis láca San capá San ceaxáir
 'O fásann a nglacáir San bliabair 'na mbéto áim,
 axur níro le céile ar fáo níoi so Soláin.

FUAIMEANA

fuair b'aire fháinne an buidín ó ipeal ír ó uafal,
 bíod cairdeal mórlán doime ann,
 'S an tcarraim uafal mar a' ceiseal na rluaisce,
 'Do r'airceí an buaire 'da' seoirde r'cís,
 níor baogal uirt fuact na saot' doimeann ann,
 'Da mberceá fuair ír' oíde.
 Bíonn 'builleabair na seirab' ear brágar a' déile
 ná teosfaob' don b'raon 'ben' e'fion o'ne.

Tuair ar Cúil 'do da' bíonn an comháb' béil ann,
 'A'ur r'fóil' b'rae' 'Saeobúse' nuair fuirto' ann,
 ír ó m'icís na laogáine 'S' taos na Tuinne 'da' réim' deaire,
 'A'c' veimeann ré' éiteac' o' m'irne.
 Bíonn na m'urcáda leir 'S' r'fóib'ab' ír 'S' leigseab' doib',
 'S' an 'Doceáir' réim' na loimr'ís.
 'A'ur seallaim' óm' béal' o'ib' so m'uirf'ó' r'íad' 'Saeobúse',
 Mar' tá r'í' acu féim'ís so líon'ta.

FUAIMEANA

S

[Sa chur síos seo isé an leitrú simplí atá idir chrucaí agam ach
 amháin go sgríobhaim f'j gcoir s' chaoil i n-inead sh, e.g. fól i n-inead
 shól.]

Aithníotar an deifriocht idir chaoile agus leithne mar bhun-
 deifriocht idir chonsainí sa Ghaeulaing, e.g. t caol sa bhfocal *úghe*
 agus t leathan sa bhfocal *tuighe*. Is le h-árdú na teangan a duntar
 an chaoile nó an leithne sin do ghnáth. Chum caoile a chuir i
 gconsain árdúotar an chuid tosaigh don teangan i dtreo an
 charbail chruaidh (taobh thiar don drandal uachtarach), agus
 chum leithne a chuir inti árdúotar cúl na teangan i dtreo an
 charbail bhuig. Do ghnáth ins na consainí isé an t-árdú san a
 dheighlean consain chaoil ó chonsain leithin. I gcás s, amhthaigh,
 tá deifriocht ana-mhór idir an chonsain chaoil agus an chonsain
 leathan.
 S Caol (f) — Seo mar a duntar an chonsain seo. Cuirtar bior
 na teangan taobh thiar dosna fiacla íochtaracha agus árdúotar
 an chuid tosaigh i dtreo na teoran atá idir an drandal uachtarach
 agus an carbail cruaidh. Le na linn sin cimeátar cúl na teangan
 go h-iseal sa bhéal. Samplaí: *sí* (f), *sean* (f), *Seán* (f),
suibéal (fól), *míse* (míff), *bris* (briff). Tá an fhuaim seo cosmhail
 le fuaim 'sh' sa bhfocal 'ship' sa Bhéarla.

FUIOCC MÚSSRAIŞE

Cé 'do piac' aithne an fáilte ciondeamail r'ín,
 'Doceáir' ó loimr'ís a' chuil' s'raom ír' cáil,
 'Tá áro-leigean' ír' s'rao' i' ceann' na t'ine,
 'A'ur' na breiteam' céite' o'rae' ír' s'ac' ionad le r'áil,
 'Doime uafal' ceairte' o'rae' ír' a' t'air'ís,
 'So' b'fuil' a' p'ocá' ír' a' r'ra'ga' ar' leat'ab' 'do' mícl'ib',
 'Cúm na' 'Saeobúse' binn' b'ra'ga' 'do' r'caipeab' r'a' c'ir' r'eo
 'S'ra' r'ada' buan' b'urdeam'íar' é' ar' b'ruac' an' t'soláin.

Ná cáin'ó' r'e' m'ire' mar' eáim' r'e' par' e'fionna,
 'Mo' ceann' b'ia'c' le' na'oir' ír' me' e'fionna' ear' b'áir',
 'S'ur' o' fonn' na' 'Saeobúse' 'do' r'pionnab' ír' 'do' r'caipeab' ír' a'
 c'ir' r'eo
 'Me' im' fear'ím' ar' b'ine' 'S' r'á'ó' f'ocail' 'na' r'áir',
 'C'heir'ó' mo' labair'ic' so' r'geallann' mo' e'por'ó' o'ib',
 'O'ra' fear' f'ear' ír' a' m'ir'í' m'ob'mail' m'air'eamail' m'ion'ta.
 'A'ur' mo' r'áim'te' ná' m'eat'ar' so' s'car'tar' a'ir'í' me
 'Sa' c'iondeá'cain' do'ib'm' r'ín' ar' b'ruac' an' t'soláin.

Dáin-mólaob' b'aire mhúirne

máine ní loimr'ís 'do' éan.

Sé cloim' 'da' leigseab' 'S' an m'uir'ic' 'do' s'abann' ír' s'ac' don' b'ail
 ír' 'do' r'ub'luigean' éir'e' m'óir' t'impal,
 'Ná' r'ur' b'ail' ír' an' t'ra'og'ail' ír' b'ra'ca' r'féim'
 'Ná' an' t'carraim' naom'ta' 'S' an' s'c'uil' s'laif'.
 Bíonn' e'raim' 'S' l'ub'ab' ann, bíonn' caoirt'a' 'S'ur' u'bla' ann,
 'Tuair' 'da' o'ra' b'air'ic' 'S' 'doim'ib'.
 'S' an' m'uir'ic' a' t'asann' s'an' r'ubal' ann' ná' r'ab'air'ic' 'na' r'áil'ib',
 'So' b'ra'g'air' so' l'ú'c'íar' s'an' m'oil' é.

Táim'ís' s'obnair' naom'ta' ó' i'air'tar' na' h'éir'eann,
 ír' 'do' t'óib' r'í' ear' don' áit' 'na' r'ú'ge' é;
 'O' f'ás' leigsear' na' s'cear'ta' so' l'a' b'air'e' an' t'ra'og'ail' ann,
 ír' beann'ac' na' naom' 'na' t'impal.
 Bíonn' ceol' 'S' é'naib' s'ac' m'air'ion' s'ráim'e' ann,
 'C'uir'f'ab' r'uan' ar' éir'í' b'ó' c'rioc' l'uir'ic'.
 'Do' e'us' b'aire' fháinne' an' e'raob' l'éi' ó'í' s'ac' b'ail' e'ile
 m'ar' c'uir'io' le' céite' ír' s'ac' don' p'uir'ce.

An' m'uir'ic' 'do' r'ásann' 'b'éanna' s'ur' i'air'tar' éir'eann,
 ír' 'do' s'abann' ír' s'ac' don' t'ró'no' t'ir'e,
 'Deir'io' ná' r'eir'io' don' b'ail' lán' o' b'raom'ac'
 'A'c' b'aire' fháinne' le' céite' m'óir' t'impal.
 'So' b'fuil' fáil'te' s'ur' féile' l'áim' s'ac' éinne' ann,
 ír' s'ra'ga' o'é' 'na' s'c'oir'ó' b'e' r'c'ís.
 'Tu'g'ar' an' e'raob' 'do' m'na' t'ir'e' ar' 'doim'ac'
 'Cúm' m'ála' na' b'air'ic'e' 'do' líon'ab'.

S Leathan (s).—Seo mar a dinteá an chonsain seo. Cuirtar bíon a bhíon taobh thiar dosna fiacla íochtaracha agus árdúotar an chuid tosaigh i dtreo an drandaíl uachtaraigh. Le na linn sin árdúotar cúl na teangan i dtreo an charbail bhuióg fé mar a dinteá nuair a bhíon t leathan á dhéanamh. Samplaí: *suidhe* (sy), *saoghal* (sál), *súil* (suil), *casadh* (casa), *leigheas* (leys).

Deirdre an Dr. Risteárd Ó Dála i dtuabh s i nGauleing Mhúgrai go raibh dhá chonsain ar leth ann—f (caol agus leathan) agus s (caol agus leathan). Dar leis f caol a bheadh ann má bheadh guta caol (i, í, é, etc.) len ais, e.g. *sídhe* (fí), *Séaghdha* (fé), *sean* (fan), *leis* (lef), agus f leathan a bheadh ann má bheadh guta leathan (ú, u, ó, etc.) len ais, e.g. *súbhail* (fú), *seod* (fód), *Seán* (fán). Mar a gcéana, s caol a bheadh ann má bheadh guta caol len ais, e.g. *suidhe* (sí), *suim* (sím), *suidh* (síg), *suidhbhar* (sevir), *fios* (fis), agus s leathan má bheadh guta leathan len ais, e.g. *súil* (suil), *suas* (suas), *sásta* (sásta), *fós* (fós).

Ní dóigh liom féin gur mar sin atá an sgeál i gcainnt Mhúgrai anois. Isé mo thuairim go mbíon caoile sa bhruaim f agus leithne sa bhruaim s i gcomhna. Isé cúis go samhúotar nach f caol atá insna foclaibh *súbhail*, *seól*, etc., agus nach s leathan atá insna foclaibh *suidhe*, *suidhbhar*, etc., ná go mbíon na sleamhnán a ghabhan le consainí eile i n-easnamh i gcas f agus s. Cuir i gcás, tá fuaim ghairid, cosmhail le f ní i, i ndiaidh an t sa bhfocal *trúbh* (tiuv). Níl san le cíos i n-aohor sa bhfocal *stoc* (suc). Mar a gcéana, tá i ana-ghairid le cíos ruims an l sa bhfocal *cúil* (cúil) na fuil le cíos i n-aohor ruims an f sa bhfocal *cúis* (cúf). Isé an dála céana é i gcás na gconsainí leathna—an sleamhnán a ghabhan le t sa bhfocal *twighe* (ty) níl sé le cíos sa bhfocal *suidhe* (sy), agus an sleamhnán a ghabhan le n sa bhfocal *stoc* (suc) níl sé le cíos ins na foclaibh *cíos* (cís), *síos* (fís). Seachnadh an foghlúimeoir cíos, fí-us, etc., a rádh (rod atá ró-choitianta ar fad ag foghlúimeoirí an laé iníu).

An leitríú agus an chainnt:—Ar nós na gconsainí leathna eile, nuair a bhíon s sa leitríú le h-ais guta leithin ní consaine leithne, s (leathan) a bhíon sa chainnt, e.g. *saoghal* (sál), *sgáth* (sgéth), *áthas* (áhas). Tá roinnt bheag fhocal na bhfuil z le cíos i n-inead s:—*Múgrai* (Múgrgy), *rós* (róz), *pósaí* (pózy). Tá roinnt eile na mbíon z go míic ag foghlúimeoirí, e.g. *reasán*, *príosún*, ach níor chuála riamh z ionta san ag seana-chainnteoirí i Múgrai. Nuair a bhíon s sa leitríú le h-ais guta chaol, f a bhíon sa chainnt, e.g. *Síle* (fíli), *séimh* (fév), *coise* (cofí). Sa bhfocal *róis* (róz) i n-inead f tá s (an fhuaim atá ar s sa bhfocal *róis* sa Bhéarla). Nuair a bhíon s sa leitríú le h-ais consaine caoile, ámhthaigh, ní f a bhíon sa chainnt i gcomhna. (i) Nuair a bhíon s i dtosach focail ruim m caol, ní i dtosach ní i léar focail ruim p (nú b) caol, s a bhíon sa chainnt, e.g. *smitara* (smiára), *spéir* (spéir), *faobáint* (tisbeáint). Nuair a bhíon s ruim m i léar focail, ámhthaigh, f a bhíon sa chainnt, e.g. *masmín* (mísmín). (ii) Nuair

a bhíon s i dtosach focail ruim tr (nú dr) bíon f ag cuid dosna cainnteoirí agus s ag an gcuid eile, e.g. *streangán* (jdreaungcán nù sdreaungcán). Mar a gcéana san ainm *Risteárd* na bhfuil s i léar focail ruim t, f a bhíon ag cuid dosna cainnteoirí agus s ag an gcuid eile, (i.e. *Risdeárd* nù *Risdeárd*). (iii) Nuair a bhíon sr i dtosach focail is leathan a bhíon an dá chonsain, e.g. *coisreacan* (srath). I léar focail, ámhthaigh, bíon f ruim r, e.g. *coisreacan* (co) *fireacan* nù *cofracan*.

Séimhiú ar s:—h a bhíon mar séimhiú ar s do ghnáth, e.g. *Síle* (Híli), *sheam* (hean), *shásamh* (hásav), *shúil* (húil). Nuair a bhíon s caol i dtosach focail ruim ú, ó, nu á (agus ruim u san ainm *Suibhán*), ch a bhíon mar séimhiú air, e.g. *shuibhail* (chiúil), *sheól sé* (cheol sé), *Sheán* (Cheán), *Suibhán* (Chiuván). Sa chás san féin bíon h mar séimhiú air uaireanta, e.g. *sheómra* (hómara), *dhá sheól* (ghá hól), *Sheóirse* (Hórsí).

Urú ar s:—Ni thagan aon atharú ar s tré urú do ghnáth, cé go mbíodh z mar urú air ag cuid dosna sean-daíne, e.g. *dr saolhar* (ár záhar). Níor chuála féin é sin riamh ach d'airios é bheith mar nós ag Muintir Chuill ar Cúil Ao agus ag seana-chainnteoirí sa Ghuagán. Tá sé sa chainnt i n-Oileán Chléire leis.

Brian Ó Cuiv.

SEANCAIÖEACË

Do bí bean ann don uair amáin 50 fluib beirc páirtí síce 45ur cápla ab ead 140. Ní fluib don coirc ionca, ná don bheir 45 ceact oíca. D'fóir 45 sol i 10 45ur ircoirce, 45ur 45 blaohais 45ur 45 béicis. Bí ní marb acu.

Do bí munnair a' tise iméite a' bheir a' tpuall oíca. Ní féarfab 45ur do bí uirtí an oiméar a' bheir a' tpuall oíca. Ní féarfab ní iméact ón ceis 45er. Na 54fluais mura mbead 50 fluib tálluirí 45 obair ar an mbóro a' déanam culait éadais o' fear a' tise. Do cus ní b'iaon bainne dóib, 45ur cuir ní ircead f a' tise. Do cuir ní an cuabán níor anfa páirtí, 45ur cuabán 140. Do cuir ní an cuabán níor a' beir ar fuaro a' tise 45ur duabair ní leit a' tcealluirí níor a' beir ar fuaro a' tise 45ur an fain a' bead ní amúis. Duabair fé 50 mbead a' déad léi. Níon coirce 45ur bainne níomair a' bí síce i 50óir a' noiméirí. Ní fluib ní iméite ac cápla neomac nuair a' tceop an sol 50 léir a' bí 45er na Seapheais, 45ur o'airis an tálluirí na eirtí. Sáríob 45 an mbeiric. O'fiarfuís tuine acu pen tuine eile. A' b'ceacair fe riamh bíad b'iamúleisce a' bheir ar poip? "Ní feaca," ar teiréan.

